

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megvásárolható nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Majláth és a X. Katolikus nagygyűlés. A X. Katolikus Nagygyűlés védőségiét a püspöki kar tagjai közül újabban Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök fogadta el s erről az Országos Katolikus Szövetség elnökségét a következő levélben értesítette:

Nagyméltóságú Gróf, Elnök Ur!

Nagyon örvendek a X. Katolikus Nagygyűlés rendezésének, miről Nagyméltóságodnak folyó évi augusztus hó 3-án 5754. sz. alatt kelt becses sorai értesítenek.

Nemcsak magam személyesen akarok abban résztvenni, hanem paptársaimat és jóindulatú híveimet is arra buzdítani, mert szükségesnek, sőt elengedhetetlenül szükségesnek tartom a nagygyűléseket, ha ama lázas mozgalomra gondolok, mely szünetet nem ismer azok részéről, kik nincsenek velünk s nem is kell egyéb, mint *gyáva ítélenség*, hogy elsodorjon az ár. Ennek Isten segítségével ellentállunk.

Midőn a felajánlott védőséget a nagyméltóságú püspöki karral együtt készségesen elfogadom, egyúttal a költségek fedezésére 300 koronát utalványozok.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletemnek őszinte nyilvánítását.

Majláth s. k.
 erdélyi püspök.

Cukros must — hamisított törvény.

Az első fecske, még pedig ugyanaz, amelyet már tavaly is láttunk. A soproni kereskedők ismét mozgolódnak, hogy engedtessek meg az idén általánosságban a must cukrozása. Tavaly kudarcot vallott ezzel a kivánsággal, mely egyszerűen nem teljesíthető, miután törvénybe ütközik. A borhamisítás tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. törvénycikk 4. §-a határozottan kimondja, hogy aki mustját cukrozni akarja, az erre vonatkozólag bizonyos formalitások betartásával köteles esetről-esetre engedélyt kérni. Csakis olyan mustmintára, mely hivatalos megállapítás szerint tényleg cukrozásra rászorul, adhat az illetékes szőlészeti felügyelő engedélyt.

Ennek vagy bármilyen törvénynek akár egészben, akár részben való felfüggesztésére sem a miniszternek, sem az önkormányzatnak joga nincs, de nincs még a képviselőháznak sem. A törvényhozás összes tényezőinek egybehangzó akaratával lehet csak valamely törvényt módosítani, vagy megszüntetni, de annak végrehajtását ideig-óráig felfüggeszteni egy újabb törvény hozatalával lehetne.

Ezt a soproni vagy bármilyen más vidéki borkereskedőnek épen úgy kellene tudni, mint bárki másnak. Ha tavaly mégis kérelmezték a bortörvény egy szakaszának felfüggesztését, úgy tévonton jártak és ki lettek erre nézve oktatva. Mi értelme van annak, hogy az idén újból előállanak ezzel az idélen kivánsággal? Sőt megnyerik országgyűlési képviselőjüket is, aki nem kérdezi meg előbb választóinak szavát, vajjon nem szolgálna-e hátrányukra, ha ez a kivánság teljesebbé menne, hanem 4—5 borkereskedő jajgatására kötelnek áll és sürgeti olyasminek eltörlését, aminek behozataláért a termelők százezrei egy évtizedig küzdöttek.

Nem térünk ki most arra, hogy Németországban és Ausztriában, mely államoknak éghajlati viszonyai sokkal kedvezőlenebbek, mint a mieink, nemcsak a termelők óriási többsége, de a kereskedők tekintélyesebb része is már erélyesen követeli az ő bortörvényüknek oly értelmű megváltoztatását, minő a mieink a cukrozást illetően, csak azt kérdezzük, hogy mire alapítják ők ezt az általános kivánságot? Ki bizta meg azt a 4—5 soproni céget azzal, hogy egy, az egész országra kiterjedő óhajással álljanak a miniszter elé?

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Baby.

Midőn Dodgins Ethel, az ünnepelt táncosnő, évi amerikai diadalutjából visszatért Párisba, nemcsak dúsvagyont, hanem egy fiatal oroszánkölyköt is hozott magával, melyet palotájának üres istállójában szállásolt el.

Egy állatszeliidőtől vásárolta odaát, midőn egy izben csupa szenzáció-hajhászásból vele együtt bement az oroszánkölykötbe és a fiatal oroszán szinte hizelegve, meghunyászkodva fogadta.

Es bemutatta a vőlegényének is, Minóthen Francoisnak, a kinek ez az ösmeretség sehogy sem volt kedvére, de tudván, hogy menyasszonyának a bátorság imponál mindennekfelett, közelébe merészkedett az oroszánknak. Ez pedig rávicserítette a fogait.

— Szegény Baby, féltékeny — mondá Ethel. — Baby, légy okos kis Babym. Ugy-e, aranyos?

— Igen, aranyos — felelte fogvacogva Fran-

cois — de azt ajánlom, ajándékozza oda a Jardin des Plantesnak, kedvesem...

— Jut eszembe. Ajándékozt nekem valaha valamit a Jardin des Plantes? Baby itt marad, nálam.

Es Baby ott maradt. Bizonyos órákban a cseléd elbarrikádozta magát s ekkor Ethel kivezette Babyt az udvarra, sőt be a szalonba is és divatos yankee-valcerekkel játszott neki. Az oroszán hizelegve követte urnőjét, mint egy hűséges kutya.

A látogatók már nem találták mulatságosnak a dolgot. Egy izben három barátja volt Ethelnél és bejött hozzájuk a szalonba, az oroszán hátán lovagolva. Mind a hárman elájultak a rémüléttől.

Celestin, a komorna, egy izben bizalmasan meg is mondta Francoisnak:

— Higyje el, nagyságos ur, ez rosszul fog végződni. Először is, én elmegyek. Semmi kedvem a bőrdömet áldozni Tudja a nagyságos ur, hány éves ez a fenevad?

— Hat.

— És meddig élhet?

— Oh, még husz évig is.

— Ha a nagyságos ur felhatalmazna... Francois megértette.

— Tegyen ugy, Celestin, amint urnője érdekében jónak látja.

Másnap a lóhusba, melyet Babtiste az oroszán számára hozott, annyi méreg volt keverve, hogy tíz oroszán halálára is elég lett volna.

— Nem, ma nem kap lóhust! — szólta Ethel — kissé gyengélkedő szegény Baby. Két hónapig eleven csirkével etetjük.

Francoisnak is végig kellett néznie a fenevad ebédjét.

— Nézze, most adom a dessertjét.

Es Ethel piros ajkai között nyujtotta át a darab cukrot.

— Ez örütség, — kiáltá Francois — felér az öngyilkossággal.

— Francois, maga csacsi... Rögtön adjon maga is neki egy darab cukrot... no, csak nem fél... Baby szivem, a jó kis papa adja a cukrot. Ne ijedjen meg Francois... mert egy kicsit kiabál. Higyje el, roppant könnyű egy oroszánt megszelidíteni... akár egy kis madarat, csak sima, lágy mozdulatok kellenek, kerek mozdulat.

KOBRÁK

cipőkülönlegességek
 Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, 1910. szept. 27.

A képviselőház munka nélkül.

A kéthónapos nyári szünet véget ért. Ismét együtt vannak a honatyák, de a sokat hirdetett nemzeti munkának nyoma sincs.

A delegációk és a vele kapcsolatos mil-liókról folyik a beszéd. Ebben keresi mindenki a jövőendő nagy összeütközések okát.

Az elnöki fogadóteremben *Berzeviczy* Al-ánt házelnöknél ezalatt gróf *Khnen-Héderváry* miniszterelnök és *Perczel* Dezső, a munkapárt elnöke, tanácskoztak a képviselőház munka-rendjéről és végül is elhatározták, hogy a *Ház-sat bizonytalan időre ismét elnapolják.*

Berzeviczy Alber elnök tizenegy óra után megnyitja az ülést. Üdvözlí a képviselőket a nyári szünet után. (Éljenés.) Bemutatja a mi-niszterelnök átiratát, amely szerint a király a képviselőház feliratát tudomásul vette. Jelenti, hogy október 4 én a király nevenapja alkal-mákkóla budavári koronázó templomban ünnepi mise lesz. (Zaj.)

Október 6.

Felkiáltások a szélső baloldalon: Mi lesz október 6 án? (Zaj.)

Elnök: Bemutatja *Arad* város meghívóját az október 6-iki gyászünnepekre. Javasolja, hogy a Ház küldöttségileg képviseltesse magát és annak vezetésével... (Zaj.)

Sümei Vilmos: A Ház elnöke bizassék meg. (Zaj.)

Elnök... gróf *Tisza István bizassék meg.* (Mozgás. Helyeslés jobbról.) Bemutatja a miniszterelnök átiratát a szentesített törvények-ről, A miniszterelnök felhívja a Házat, hogy ejtse meg a jelölést a számszék elnöki állá-sára. Javasolja, hogy ezt később ejtse meg (He-lyeslés.) Jelentést tesz az időszakos választások-ról és a kuriai bíráskodásokról. Jelenti, hogy *Lukács György* ellen összetérhetetlenségi beje-lentést tettek, de azt visszautasította, mert nem volt szabályszerű. Bemutatja a kérvényeket és feliratokat.

Munka nélkül.

Indítványt kíván tenni a további teendőkre nézve. Miután tárgyalásra előkészített ügy nin-

Amennyire a szakemberek ismerik a viszonyokat, ez egyelőre nincsen in-dokolva. A szőlő érése még eddig nor-málisan folyt le. Egyes vidékek már ezen a héten hozzálátnak a szürethez, amit semmiesetre sem tennének, ha szőlőter-mésük a normális érési fokot el nem érte volna. Másutt, hol csak október kö-zepén szeretnek szüretelni, az hallatszik, hogy az idén a szőlő érése 10—14 nap-pal előbbre van, mint más években. Al-talános a panasz, hogy kevés bor lesz. de az az aggodalom, hogy a minőség rosszabb lesz, mint rendszeren, még nem hódított teret. Sőt inkább. Ha most — miként remélhető — még 2—3 hétig meleg, száraz időnk lesz, ugy sok helyt kvalitatíve kifogástalan évjáratra van ki-látásunk. A tapolcavidéki gazdák pl. már erélyesen tiltakoznak a cukrozás megen-gedése ellen.

De nem is onnan fúj a szél, amint-hogy a tavalyi kérvényre is rácafoltt az a tény, hogy az egész országban nem akadt több, mint 30—40 pincegazdaság (talán annyi sem), mely a cukrozásra en-gedélyt kért s ezek között is néhány el-utasított, mert mustja 15 foknál éde-sebb volt. Az idén ismét sok a peronos-porás bor. Ennek persze alacsonyabb az ára s így ez némely kereskedőnek ked-vesebb árucikk, mint a kifogástalan mi-nőségű, de éppen azért 30 fillérért ma meg nem vásárolható borital. Azok a soproni cégek most sem a ruszti, tokaji, vagy höflányi must cukrozása miatt ag-gódnak, hanem holmi síkföldi vinkó miatt, melyet bajos lesz feljavítás nélkül piacra hozni. Az általános cukrozási engedély csak — takarónak kell.

Tisza István Hédervárynál. A kép-viselőház tegnapi ülése után Héderváry mi-niszterelnök Tisza István gróf látogatását fogadta. A miniszterelnök huzamosabb ideig tárgyal-t Tisza István gróffal.

— Kerek mozdulat?

— Igen, barátom. Akkor semmi baj. De ha a mozdulat szögletes, akkor a kis madár elröpül — s az oroszlan feltalja.

És Francos hiába igyekezett. Ethel csökö-nyösen ragaszkodott hozzá, hogy Babyt magá-nál tartsa.

— De édesem, elfelejti a rendőrséget. Ha a rendőrség tudomást szerez...

— Ha a rendőrség megtudja, csak maga sugta be és akkor, uram — hiszen ősmér — fel is ut, le is ut!

Francos most elérkezettnek látta az időt a cselekvésre.

— Tenni kell valamit, — szolt Celestinhez — asszonyának meg kell érteni, hogy milyen nagy veszély Babyt itt tartani.

— Urnőm azt mondja, az élet neki mind-egy...

— Igen, de az én életem? Urnője szeret...

— Igen, uram...

Másnap tehát Francos, midőn Ethel nem volt otthon és látta, hogy az oroszlan alszik, óvatosan behelyezett az istállóba egy vörös festéssel tele pacsmagolt rongyhalmat, mellé óriási csontokat összetörve, huscatatokat vére-sen, úgy, hogy azt a benyomást keltette, mint egy teljesen széjjel marcangolt emberi test.

Aztán kiugrott és kezeibe tapsolt. Az orosz-

lán felriadt, nekirentott a véres husnak és egész potlóját, száját bevérezte.

Most már csakugyan tökéletes volt az illu-zió, hogy egy embert marcangolt széjjel, azt falta fel s az után nyaldossa a száját.

— Kissé erős tréfa! — gondolá Francos rejtekhelyén — de ha Ethel magához tér áju-lásából, megbocsát s a bestiát elküldjük a Jar-din des Plantesba.

Egyszerre az udvar felől felhangzik a jól ismert ezüstös hang:

— Azt mondja, Babynél van? Ah, ez ked-ves. Alló, Baby — alló!

Az ajtó felnyílik és Ethel megáll a véres száju oroszlan és széjjelmarcangolt csontok előtt...

— Szent Isten! — sikolt Celestin — a szegény nagyságos ur itt lelta a ha-lálát!

— Ez egy kissé sok — felelt a táncosnő — mert mindig okoskodott! És mindig okosabb akart lenni mint én!... Most miatta tul kell adnom szegény Babyn! S a sok kellemetlen-ség! Ah!... sosem láttam ilyen ostobán csö-könyös valakit, mint ezt az embert, azzal az örökös szögletes mozdulataival! Szegény Baby!

Henry Duvernois.

csen, javasolja, hogy a bizottságok a náluk levő és részben fontos tárgyak hiadéktalan el-intézésére szólíttassanak föl, maga pedig fölha-talmazást kér arra, hogy a legközelebbi ülést akkor hívja össze, amikor az a bizottsági jelen-tések átvétele, a költségvetés benyújtása vagy a delegációk megválasztása miatt szükséges lesz. (Mozgás. Helyeslés jobbról.) Ilyen érte-lemben kimondja a határozat és az ülést be-zárja.

Felkiáltások balról: Éljen a nemzeti munka.

Az ülés vége 11 óra 35 perckor.

Az árvák vagyona.

Ahol nem akarnak számolni.

Verner Kálmán árvaszéki elnök az árva-szék vezetése alatt lassanként minden legkisebb részletre is kiterjeszti a figyelmét s mindent elkövet, hogy az árván maradt gyermekek va-gyona megfelelő módon gyümölcsöztesse. Leg-utóbb például észrevette az elnök, hogy az árva gyermekek közös legelő-illetőségéről ak-kor és ott gondoskodnak ahol akarnak, a leg-több helyen azonban senki sem veszi azokat tekintetbe.

A hanyag kezelés miatt az árvaszéki elnök megkereste az alispánt, hogy utasítsa a főszo-lgabirákat miszerint az árvák közbirtokossági járulékaikat a rendes évi számadásokban tü-nessék ki s arról az árvaszéket is értesítsék.

Most, hogy a rendelet megérkezett a fő-szolgabírákhoz a rendeletre meglepő jelentést tett a vaskóhi fősolgabíró.

E jelentés szerint a közbirtokossági költ-ségvetést az urbéresék nem képesek összeállí-tani. Ez még nem volna meglepő, mert könyv-veltant nem föltétlenül szükséges tudni min-denkinék. A meglepő az, hogy az urbéresék tulajdonképen csak papiroson vannak megala-kulva, de a tagok jogaik gyakorlatához egyál-talán nem értenek.

A választmányi tagok legnagyobb része se irni, se olvasni nem tud, sőt még magyarul sem tudnak. Ezek a tagok aztán, ha a szám-adásokat meg kellene, hogy vizsgálják, nem jelennek meg a gyűlésen, vagy ha meg is je-lennek, nem hoznak határozatot.

A tagok ugyanis, még mielőtt határozatot lehetne mondani egyszerre ott hagyják a hi-vatal helységét és az utcára vonnlnak s meg-tagadják a határozat kimondását. Mikor pedig valaki kérdőre vonja őket eljárásuk miatt, az-zal felelnek, hogy eddig sem volt erre szükség, a jövőben sem kell.

A fősolgabíró utána járt ezeknek a dol-goknak és megtudta, hogy e kijelentéseket azok teszik, akik a közbirtokosság vagyonával rendelkeznek, mint elnökök. Ezek a főkolom-posok, akiknek az a céljuk, hogy a közbirto-kosság vagyonával és pénzével ellenőrzés nélkül tudjanak gazdálkodni.

Ezek a főkolomposok a közbirtokosság pénzét bizonytalan időre kölcsön veszik. Ilyen körülmények között bizony el is kallódik.

A számadások elkészítésével a jegyzőt nem lehet megbizni, mert nem kötelezhető magán számadások készítésére díjtalanul.

Most a vaskóhi fősolgabíró tanácsot kér az alispántól, hogy milyen kezelési rendszert vezessen be a közbirtokosság vagyon-keze-lésénél.

Az Apolló értékesítése.

A pénzügyi szakbizottság ülése.

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap nagy kérdések felett tanácskozott. Ezek között volt az Apolló-épület mikénti értékesítése, a hirdetési jogra vonatkozó szabályrendelet, az árvaszék újraszervezése, a számvevői hivatal személyzetének szaporítása.

Az ülésen *Rimler* Károly polgármester elnöke alatt *Komlóssy* József, *Lukács* Ödön, *Szűcs* Géza, *Gerő* Ármán, dr. *Hoványi* Gyula, *Huzella* Gyula, dr. *Pásztor* Sándor, dr. *Kurlander* Ede, dr. *Moskovits* József, *Löwenstein* Zsigmond, *Reismann* Mór, dr. *Berkovits* Ferenc, *Weisz* Lajos, *Fried* Ferenc, dr. *Thury* László, *Balogh* Döme, *Déri* János és *Pásztor* Bertalan jegyző voltak jelen.

Az Apolló felépítése.

Első sorban az Apolló-épület értékesítésének a kérdése került szónyegre. A megtartott árveruson *Rendes* Vilmos 130.000 koronát, az Építkezési és Telekadásvételi részvényársaság 125.000 koronát ígérték az Apollóért. A bérbiztosításra a *Rimanóczy* terve és *Vágó* László terve érkezett. *Vágó*ék 630.000 koronáért építenék fel s 15 évig évi 42000 korona bért fizetnének, míg egy 500.000 koronás terv esetén 15 évig 37000 korona bért ajánl. A *Rimanóczy* terve kiépítése esetén *Rendes* és társai 15 évre évi 36000 koronát ajánlanak fel.

A mérnök és építész-egylet bírálta az ajánlatokat és terveket s azokat nem találta megfelelőeknek, hanem a tervpályázat kiírását javasolja.

Komlóssy József javaslatként azt a régebbi tervét terjesztette elő, hogy a Széchényit alakítsák át boltokká és lakásokká, az Apollót pedig építsék fel modern szállodává, vendéglővé, kávéházzá télikerttel. Megfelelő bérlőről hosszabb időre gondoskodjanak.

Dr. *Kurlander* Ede nem hiszi, hogy az Apolló helyén jó lenne kávéházat berendezni. A Fő-utcai részen csak boltokat kell építeni. Azt nem kifogásolja, hogy a tervek pályázatot hirdessenek.

Dr. *Berkovits* Ferenc a szállodákat magánvállalkozásnak hagyná. A város mindig rossz üzletet csinál, nem jó bérbeadó. A szállodát elejti, bérház építését sem helyesli. Abba azonban belemegy, hogy tervpályázatot hirdessen a város.

Rimler Károly azért nem fogadja el *Komlóssy* József javaslatát, mert az Apolló építése nem halasztható. A Széchényi bérlete még hét évig tart, addig ki nem mozdítható. Szállodának legalkalmasabb hely a Széchényi, (mert nagy beépítetlen telke van. Nagy szükség van a Fő-utcán modern magánlakásokra, azért ilyen kell-e az Apolló helyére építeni.

Komlóssy József rámutat, hogy az Apolló felépítése 3 évet igénybe vesz. Ha a Széchényit lebontják, 100000 koronás objectum vész el, míg az Apolló csak értéktelen rom.

Rimler Károly invitványozza, hogy javasolja a szakbizottság, miszerint az Apolló helyére egy modern bérházra tervpályázatot hirdessen a város.

A polgármester ezen javaslatát fogadta el a szakbizottság.

A hirdetési jog.

Komlóssy József tanácsnok előterjesztette a hirdetési jog értékesítésére vonatkozó javaslatot és szabályzatot. E szerint a hirdetési jog minden nyilvános területen, utcán, köztérre néző tüzfalakon, a házakon kizárólag a várost illeti; a magánfelek házaikon, kirakataikban csak a saját hirdetéseiket tehetik ki.

Dr. *Hoványi* Géza hivatkozik a tulajdonjog szentségére s ezzel ellentétben állónak találja a javaslatot. A város nem veheti el, ami nem az övé.

Komlóssy József, dr. *Berkovits* Ferenc,

Rimler Károly, dr. *Thury* László a javaslat mellett érveltek, míg *Weisz* Lajos és dr. *Moskovits* József a tulajdonjog megsértését látják a javaslatban s azt nem fogadják el.

A többség azonban a javaslat mellett nyilatkozott.

Az árvaszék újraszervezése.

A városi tanács, a szükséghez képest a városi árvaszék újraszervezését javasolja, és pedig akként, hogy a helyettes elnöki állás elnöki állássá szerveztessék s azonkívül egy új elnöki állás szerveztessék. Az újraszervezést helyeselte a szakbizottság.

Személyzet szaporítása a számvevőségénél.

Már évek óta kevés a személyzet a városi számvevőségénél. *Szűcs* Géza főszámvevő javaslata szerint az új szervezés esetén lenne: 1. főszámvevő (most van kettő, s a könnyvezető állás átszerveztetnék szintén számvevővé, tehát egy új számvevői állás rendszeresítették); 1. számellenőr (a mostani szakdíjnok helyett); 2. számvevőségi számtiszt és 1 számgyakornok, összesen 13. Az új szervezéssel évi 8705 korona új kiadás lenne.

A javaslatot elfogadták.

A városok biztosítóintézete.

Debrecen város átirt, hogy a városok alkítsanak egy biztosító szövetkezetet, de a szakbizottság a kérdés felett napirendre térést véleményez.

A Tátray-vasöntöde támogatása.

Tátray Sándor és társai vasöntöde tulajdonosok tíz évre városi adómentességet és az ócska és nyers vas szállítmányokra kövezetvámmentességet kérnek.

Lukács Ödön tanácsnok javasolta a kérelem teljesítésének véleményezését,

Balogh Döme ellenzi a kedvezmények megadását. Legfeljebb a kövezetvámmentességet adná meg, de ennek nem tudjuk az összegét.

Dr. *Moskovits* József melegeen pártolja a kérelmet, mert ez a legkevesebb, amit az ilyen gyárnak támogatásként adhatunk.

Rimler Károly polgármester indítványára az ügyet visszaadták az előadónak, hogy a kövezetvámra vonatkozó adatokat szereztse be.

A kolera.

Ápolókat keresnek.

Betiltják a vásárokat.

Minél nagyobb arányokban kezd terjedni a kolera Magyarországon, annál nagyobb apparátussal kezdik meg a hatóságok az óvintézkedések foganatosítását. *Biharmegyében* az alispán most küldte szét a kolera vonatkozó rendeletét. A rendelet igen üdvös intézkedéseket tartalmaz és ha azokat szigorúan meg fogják tartani, remélhetjük, hogy Biharban, ha fel is fejt a rém, nem fog oly rettenetes pusztítást végezni.

A rendelet első része azokat az intézkedéseket tartalmazza, melyek a kolera fogadására vonatkoznak. Eszerint már most tartozik elkülönítő házakról gondoskodni. Kötelesek ezenkívül megfelelő ápolókat szerezni. Össze kell irni mindenkit, aki csak hajlandó a veszedelem fellépése alkalmával kolerás-betegeket ápolni. Az ápolóknak, tekintettel veszedelmes foglalkozásukra, igen jó napidíjat fognak adni.

A másik rész a tilalmas dolgokra vonatkozik. Eszerint a legelső kolera eset előfordulása után gyümölcsöt szállítani fertőzött községből nem szabad. Ha mégis valaki ezt megkísérelné, a gyümölcsöt azonnal el kell kobozni és karboillal leöntve el kell ásni. A fo-

lyók mentén fekvő községek a folyó vizét ivásra egyáltalán nem használhatják, de nemcsak ivásra nem szabad a folyó vizét használni, hanem azt nem szabad a községbe behordani, a vízben nem szabad mosni, vagy fürdeni. A folyókat a községek bizalmas embe-
rekkel kötelesek őriztetni.

Nem szabad a kolera tartalma alatt koldulni, házalni. Erre az időre a könyörödományok gyűjtése is tilos. A cigányok kolduása, vagy házalása szintén nincs megengedve. A koldusokat minden község a saját költségén, mint községi szegényt tartozik tartani.

A kolera tartalma alatt nem szabad mulatságokat, vagy népgyűlést tartani. A heti, vagy országos vásárok szintén betiltandók. Ugy szintén a legelső kolera eset alkalmával az iskolák is bezárandók.

Hivatalos jelentés.

A belügyminisztertől érkezett jelentés szerint a tegnapi nap folyamán Mohácscon 5 kolera beteg és 3 halott, Komáromban 1, Soly máron 1 beteg, Nagykörözsön, Pentekcsom, Dunaszekcsön 1—1 halott volt. Komáromban a liszt szállító tutajosokat, összesen 84 embert desinficiáltak.

Komárom, szept. 27.

Itt ma Nagy Ferenc vendéglőjében 3 szerb ment be és kolera-gyanus körülmények között megbetegedett. A vendéglő felszereléseit összetörték és megégették. A vendégeket desinficiáltak.

Mohács, szept. 27.

A belügyminiszter *Hajós* Béla egészségügyi főfelügyelőt miniszteri biztosi hatáskörrel ide küldte. Megkezdik a járványkórház felépítését.

Paks, szept. 27.

Nagy izgalmat keltett a lakosság között, hogy megengedték azt, miszerint Mohácsról 280 mázsa lisztet szállítsanak ide.

Elnöki értekezlet. A képviselőház tegnapi ülése előtt az elnökök értekezletet tartottak, melyen *Héderváry* is megjelent. Az értekezleten azt határozták el, hogy az elnök javaslatot fog tenni az iránt, hogy szükség esetén a Házat összehívhatja.

UJDONSÁGOK.

* **A kalocsai érsek betegsége.** Kalocsáról jelentik: *Várossy* Gyula kalocsai érsek állapota egyformán aggasztó ma is. Orvosai állandóan körülötte vannak. A nagybeteg igen nehezen lélegzik és gyakran van önkivületi állapotban.

* **Báró Fejérváry Géza beteg.** Báró *Fejérváry* Géza néhány nap óta betegen fekszik *Andrássy*-uti lakásán. A volt miniszterelnök nemrégén meghűtötte magát és orvosa utasítására egy ideig nem szabad elhagynia lakását.

* **Kinevezés.** A közoktatási miniszter *Brüchenthál* Mihály felsődernaai gör. katolikus felekezeti iskolai tanítót az izzópallagi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

* **A Bmke könyvtára.** A Biharmegyei Magyar Közművelődési Egyesület közbenjárására a földművelésügyi miniszter *Feketó* község részére 100 kötet könyvet adományozott teljesen díjtalanul.

* Esperesi gyűlés. A nagyváradi központi esperesi kerület papsága tegnap tartotta őszi gyűlését a közeli *Körös-Tarján* községben. A gyűlést a kerület esperese, dr. *Vucskics Gyula* vezette s részt vettek a következők: *Imrik S. Zoltán*, *Richter Jenő*, *Halász Gyula*, *Hamernyik Sándor* plébánosok, *Iszalay Gyula* kinevezett adminisztrátor, dr. *Lestyán Endre* papnöveldei lelkiigazgató, P. *Gaucseder Izaurus* kapucinus házfőnök, *Makkay József* szemináriumi vicerektor, *Gálffy Sándor* káplán és *Bakator József* hitoktató. A gyűlés örömmel üdvözölte *Fetser* vikáriust nem rég bemutatott ezüstmiséje alkalmából s hálás köszönetet szavazott neki nagy alapítványáért, melyet ezuttal tett a püspök s amellyel a lelkészkedő papság legnehezebb működését fogja áldásosabbá tenni. A folyó egyházi és iskolai ügyek letárgyalása után *Gálffy Sándor* az egyházi szegényápolásügyről tartott szép előadást. A gyűlés után megnézték a szép új iskolát. Ebéd után pedig visszatérőben megtekintették az új-palotai templomnak és iskolának befejezéséhez közeledő renovációs munkálatait.

* Az új iproktatási főigazgató. A hivatalos Budapesti Közlöny tegnapi száma közli, hogy *Mártonffy Márton* udvari tanácsos, iparoktatási főigazgatót a kultuszminiszter saját kérelmére nyugalmába helyezte. *Mártonffy Márton* tudvalevőleg azért vonult nyugalmába, mert országgyűlési képviselővé választották. — Ugyancsak tegnapi számában hozza a hivatalos lap, hogy *Ó Felső Mártonffy Márton* utódjává *Magyar Endrét*, a kolozsvári állam ipari szakiskola igazgatóját nevezte ki iparoktatási főigazgatóvá.

* A király kegyelme. Köztudomású, hogy az uralkodó a katonai kötelezettségük elől elmenekült legényeknek kegyelmet adott olyformán, hogy elengedte büntetésüket, ha utólag is jelentkeznek katonai kötelezettségüknek eleget tenni. A belügyminiszter, hogy statisztikát állíthasson össze a kegyelmet kapottakról, a fősolgabírók útján iratta össze őket. *Biharmegyéből* most küldték be a fősolgabírák jelentéseket. Ezek szerint *Biharmegyében* egyáltalán senki sem vette igénybe a király kegyelmét.

* Kéri a gyógyszer-tár meghagyását. A *Gilányi-Vámház- és a szomszédos utcák* lakók azon kérelmet adták be tegnap Nagyvárad városához, hogy a város járjon járjon közbe a miniszternél, miszerint a *Gilányi-utcáról* elhelyezett »Remény« gyógyszer-tár helyett egy új gyógyszer-tárat engedélyezzen a belügyminiszter, mivel a környéknek és egész *Csillagvárosnak* szüksége van a gyógyszer-tárra.

* Fegyelmi ügyek a vármegyén. *Bihar-vármegye* fegyelmi választmánya tegnap ülést tartott, melyen öt fegyelmi ügyben hoztak határozatot. Az első ügy *Oláh Béla* sergesi jegyző ügye volt. *Oláh Bélát* 1000 korona pénzbüntetésre ítélte a választmány. A másik ügy *Müller Konrád* rézbányai jegyző ügye, amelyben hivatalvesztésre ítélték a jegyzőt, *Bersei András* nagykereski bírót 50 korona pénzbüntetésre ítélték. *Onucs Imre* hőrei bírót felmentették az ellene emelt vád és következményei alól. Végül *Csitrom Jakab* belényesi izraelita tanítót marasztalta el a választmány 50 korona pénzbüntetésre.

* A köztisztasági szabályrendelet. Október hó 3-án, hétfőn, délután 4 órakor fontos kérdésben tart ülést Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága. A köztisztaságról szóló szabályrendeletet veszi a szakbizottság tárgyalás alá.

* Czirbusz Géza egyetemi tanár. A magyar szerzetes tanárok testületét nevetes kintetés érte: *Czirbusz Géza* nagybecskereki kegyesrendi főgimnáziumi tanárt a király kinevezte a budapesti tudományegyetemen a földrajz rendes tanárává. Ez a kinevezés egy derék szerzetes tanár komoly munkásságának kitüntető elismerése. *Czirbusz Géza* a legelső magyar földrajztudósok egyike. A nagy *Babbi-féle* földrajzi munkát ő ültette át magyarba; ez a műve sokkal több a fordításnál: alapos és beható átdolgozás, úgy, hogy a magyar *Babbi* önálló magyar művének tekinthető. Egyéb kisebb tudományos dolgozatai is ráterelték a tudományos körök figyelmét s mikor az egyetemen a földrajzi tanszék betöltése aktuálissá lett, a bölcsészeti kar *Czirbuszt* jelölte első helyen. Az egyetemi tanár *Czirbusz* mellőzésével *Cholnoky Jenő* kolozsvári egyetemi tanárt kandidálta elsőnek. A miniszter, mint az ilyen esetekben szokásos, a fakultás jelölésének adott elsőseget és *Czirbusz* kinevezését terjesztette a király elé. Ebből az alkalmából néhány kis szabadkőműves főmedvény is látott napvilágot egyes lapokban a szerzetes kinevezése ellen; támadásuk természetesen csak azt bizonyítják, hogy a kandidáló fakultás is — melynek pedig éppen nem katolikus a többsége — s a miniszter is helyesen és igazságosan jártak el.

A legtöbb adótfizetők névjegyzéke. Nagyvárad város igazoló választmánya a legtöbb egyenes állami adótfizetők névjegyzékét megállapítván, a névjegyzék az 1890. évi XXI. t.-c. 28 § a értelmében a polgármesteri hivatalba (*Városház I. em. 3 sz.*) f. évi október hó 1. napjától október hó 15-ig terjedő 15 napl. közszemlére kitétetik. Miről az érdekelteket azzal értesítem, hogy a névjegyzéket a fentebb jelzett határidő alatt megtekinthetik, és netalán fellebbezéseiket a közszemlére történt kitételől számított 15 nap alatt Nagyvárad város állandó bíráló választmányához beadhatják. Nagyvárad, 1910. szeptember 27. *Rimler Károly*, polgármester.

* Nem lesz repülőverseny Nagyváradon. A kolozsvári szállítási iroda Nagyváradon repülőversenyt akart tartani s biztosítékul le is tett 1000 koronát a városhoz. Tegnap beadványt intézett a szállítási iroda Nagyvárad városához, amelyben kijelenti, hogy nem tarthatja meg a versenyt, mert *Simon Rudolf* aviatikusuk szept 21-én *Belgrádban* lezuhant és megsérült, a repülőgépe pedig összetört. Mivel pedig ez a körülmény vis major, kéri, hogy a letett 1000 korona értékpapírt adja ki részére a város.

* Változás a menetrendben. A magyar királyi államvasutakon f. évi október hó 1-től a téli menetrend lép életbe, mely a *Biharmegyét és Nagyváradot* érdeklő vonaton a jelenleg érvényben lévő nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza: *A budapest—predeáli vonalon.* A Budapest—nyugati pályaudvarról este 9 óra 35 perckor induló gyorsvonat *Magyarnádas* állomáson feltételelesen, a Budapest—nyugati pályaudvarról d. u. 2 órakor *Kolozsvárra* induló és a *Kolozsvárról* este 9 óra 55 perckor Budapest—nyugati pályaudvarra érkező gyorsvonat *Kissebes* állomáson, a *Kolozsvárról* d. u. 1 óra 50 perckor Budapest—nyugati pályaudvarra érkező gyorsvonat *Magyarnádas* és *Kissebes* állomásokon a Budapest—nyugati pályaudvarról d. u. 2 órakor induló *kolozsvári* gyorsvonat *Biharpüspöki* állomáson, az összes személyszállító vonatok, a gyorsvonatok kivételével, *Harasztos és Szederjes* kitérőkön, a *Csucsáról* reggel 3 óra 57 perckor Nagyváradra induló személyszállító vonat *Zichy barlang* megállóhelyen és végül a *Kolozsvárról* d. u. 1 óra 28 perckor Nagyváradra induló személyszállító vonat *Elesd* megálló 18.

sz. órháznál rendszeresen megfognak állani. *A püspökladány—szeghalmi vonalon.* A *Püspökladány és Biharnagybajom* között jelenleg minden hétfőn és csütörtökön is közlekedő személy- illetve személyszállító tehervonat csak a püspökladányi országos vásárok napjain helyezettik forgalomba.

* Különleges női kalap kiállítás rendez *Reichmann* Sándorné Budapestről a *Pannonia-szálloda* I. emelet helyiségeiben f. hó 29-től, csütörtöktől kezdve.

* Új kereskedelmi és műszaki iroda. *Weisz Lajos* a nagyváradi légszergyár kintű tisztviselője, kilépett a vállalat kötelékéből, hogy alapos kereskedelmi és műszaki ismereteit önállóan, tágabb téren értékesítse. Maga a légszergyár vezetősége is méltányolta régi érdemes tisztviselője ez önállósítási törekvését és városi képviselőletét neki adta át, úgy, hogy *Weisz Lajos* egyéb üzletei mellett megtartja az ő munkakörének legnagyobb részét és a gázvezetési felszerelések, valamint az azokkal járó minden tárgyalások eszközlését. Egyebekben *Weisz Lajos* műszaki és kereskedelmi irodája gazdag tevékenységi kört fog felölelni. *Weisz Lajos* ismert megbízhatósága, szakavatottsága és rokonszenves, becsült egyénisége mellett bizonyos, hogy közhasznú vállalatát a közönség mélyen fel fogja karolni.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében szeptember hó 28-án a következő pompás mozgófényképek kerülnek bemutatásra. 1. *Ujdonstúlt férj*. 2. *Nagy Frigyes császár katonája*. 3. *Egykor és most*, 4. *Volga mentén*. 5. *Otthon*. 6. *Pali szerelmi drámája*. 7. *Svéd dragonyosok*. 8. *Szerelmi ötletek*. Beléptidij nincs. Kezdeté 9 órakor. Kintűn ételek, italokról gondoskodva van és az előadás rossz időjárás esetén bent a helyiségben tartatik meg. Becses pártfogását kérnek mély tisztelettel *Hartstein és Orlei* kávéház tulajdonosok.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövet ujdonságaink már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendeléseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER ÉS TÁRSA

első amerikai férfiniszabók.

Nagy Sándor-utca 1. szám.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és : kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

x **Csak urinöket érdekl.** *Maison Reichmann* női kalap terméből (Budapest, V., *Nagykorona-urca 24.*) helyben a *Pannonia-szálló* I. emelet termeiben a jövő héten nagy kiállítást rendez, valódi párisi modellekben készített női kalapokból.

A Bonbonniére szeptemberi szenzációs műsora vetekedik a leglátogatottabb fővárosi varieték műsorával. Kondor Ernőnek pompás magánzámái. Vágó Géza humoros jelenetei. Cserey Irma énekszámái, nagy látványos táncz és artista attrakciók. A Faun és Nymia mitológiai jelenet káprázatos látványossága teszük változatossá a kimeríthetetlen gazdaságu műsört. Pompás eleven kedély teszi forró hangulatúvá a Cabaret Blanc éjféltutáni előadásait. Elsőrangú, Nagyváradon páratlan francia konyha áll a közönség rendelkezésére. Vasárnap délután fél 4 órakor fehér családi és gyermek előadás fél helyárrakkal. Jegyek egész nap este 8-ig előre válthatók Kiss Dávid dohánytőzsdéjében, Wikus cukrászdájában s délután a bonbonniere pénztáránál.

A legujabb!	A legszebb!
Felöltök	Bluzok
Kosztümök	Aljak
Toilették	Pongyolák
Gyermekruhák	

Készen és méret után olesó szabott árak mellett. Szövet, selyem ruha kelme különlegességek.

SPITZER BÉLA
Nagyvárad, Rákóczi-ut.
Elsőrendű angol és francia gyászruhák 12 óra alatt készülnek.

x **Óriási tulhalmozott** áruaktár folytán csillárjaimat gyári árban kiárusítom. Ventilátorok, szellőzők, telefonok, csengők, villámhárítók-mindennemű világítási berendezések a legmél, tányosabb áron beszerezhetők **Stern**, Nagyvárad, Bémer-tér 3. Telefon 556. szám.

Friedländer I. Izsó
angol divat-szabó
Nagyvárad, Szt János-utca.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Szentiváni éji álom.
Csütörtök: Josett kisasszony.
Péntek: Drótostót.
Szombat: Luxemburg grófja.

A muzsikusz leány. A jövő hét műsorából ez a darab emelkedik ki. Ez a gyönyörű zenéjű operett lesz a legközelebbi premier-darab a Szigligeti-színházban. Amellett, hogy csupa szín és dallamosság Jarnónak ez a világhírű alkotása, bájos meséjével is elragadó. Haydn szülőfalujában játszódik le az eleven menettű mese, amelyben új formában szólal meg az oly sokat megénekelte szerelem, a Haydn szerelme. A mély érzések, lelki epizódok színes varázsa, a csodás zene méltán sikert jósolnak. A színészek nagy buzgalommal készülnek már a premier-darabra. Zsigmondy Anna, Bihari Erzsébet, Tisza Karola, Gózon Asszonyi, Kabos, Kassai és Hunyadi játszanak a főbb szerepekben.

Szintügyi-bizottság ülése. Nagyvárad város szintügyi bizottsága pénteken, szeptember 30-án délután 5 órakor a városházán ülést tart. A bizottság ez alkalommal nyilatkozik az újonnan szerződött tagokról.

Bihari Böske fellépte. Szombaton ismét színe kerül a Luxemburg grófja, ez a szép zenéjű Lehár-operett. Ebben a darabban lép fel először a nagyváradai színpadon Bihari Böske, a társulat új szürett-prima-donnája. Magindul a primadonna-verseny újra, mint egykor a Nusik és Elzák letűnt világában. Az új primadonna sok-sok kvalitása jogosítja fel arra, hogy a közönség szeretetéért versenyezzen.

IRODALOM.

Katholikus Gyermekvédelem. Új lap indult meg ilyen címmel Esztergomban Sipos Antal Félix szerkesztése alatt. A lap a Krisztusi szeretet jegyében álló gyermekvédelmet szolgálja s nemcsak céljánál, hanem érdekes és változatos tartalmánál fogva is érdemes a hatóság támogatására; egyébként hivatalos lapja. A keresztény szeretet országos gyermekvédő műve című egyesületnek. Egyleti tagok 2 korona tagsági díjuk fejében kapják; nem tagok részére előfizetési ára 2 korona. Megrendelhető a szerkesztőnél Esztergomban.

Igazságszolgáltatás.

A bagaméri rablás.

— *Esküdtszéki tárgyalás.* —

Tegnap folytatták a tárgyalást a bonyodalmas bagaméri rablás ügyében, melyet tegnapi számunkban részletesen ismertettünk. Kihallgatnak mintegy 30 tanut, de azok nem sokat bizonyítottak. Különben is a dolog már régen, 5 évvel ezelőtt történt, s így a bizonyítás igen nehéz. A bizonyítók most sem sokkal több, mint az ügy első tárgyalásánál volt. (T. i. ez újrafőlvétel.) Ma a még hátralevő tanukat hallgatják ki. Ezután a törvényszék megszövegezi az esküdtekhez intézendő kérdéseket, s ha lesz idő, megkezdődnek a perbeszédok is. Ítélet csak holnap, vagy holnap után lesz.

§ Aki a főügyészt akarta megvesztegetni. Seress Jakab békésgyulai lakos, parasztember, fogházör akart lenni. Evégből írt egy levelet Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyészhez Nagyváradra, melyben kéri, hogy nevezze ki fogházörnek. Egyben ígért ezért a főügyésznek 600 koronát. A főügyész a levelet azonnal átadta a kir. ügyésznek, mely Seress Jakab ellen megvesztegetés miatt vádat emelt. Az ügy tárgyalása tegnap volt a törvényszéken. Vádlott beismerte tettét, azzal védekezett azonban, hogy nem tudta, tilos-e ilyen dolgot cselekedni. A bíróság ezért Seress Jakabot 30 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős. Elnök Korn Alajos, ügyész Lázár Márton volt.

§ A Haverda-pör tárgyalása. A budapesti törvényszéken hirdetményt ragasztottak ki. Dr. Balogh György törvényszéki elnök közli, hogy Jánossy Aladár és társainak bűnügyét október hónap hatodikán fogja tárgyalni a budapesti törvényszék. A tárgyalásra hatvan, névre szóló jegyet adnak ki, a hírlapírók csak külön igazolvánnyal vehetnek részt a tárgyaláson. Legérdekesebb közleménye a hirdetménynek az, hogy a tárgyaláson nő egyáltalában nem vehetnek részt.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddalás nélkül is készít **kitűnő hirtű** nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sással szemben,

TÁVIRATOK.

A trónbeszéd.

Bécs, szept. 27.

A legközelebbi közös minisztertanácson meg fogják állapítani a trónbeszéd szövegét, a melylyel a király a delegációkat meg fogja nyitni. A trónbeszédnek egyik passzusa hiteles értesülés szerint a bosznia-hercegovinai annexióról és a német szövetségről fog szólni.

A néppárt értekezlete.

Budapest, szept. 27. A néppárti képviselők tegnap este a párt helyiségben értekezletre gyűltek össze. Politikai kérdéseket vitattak meg, majd pedig részvét táviratot küldtek a nagybeteg **Várossy Gyula** kalocsai érsekhez.

Tomasics Miklós állása megingott.

Budapest, szept. 27.

Előkelő politikai körökben azt beszélik, hogy Tomasics bán állása megingott. Héderváry környezetéből nyert értesülések szerint a miniszterelnök Tomasics személyében látja a horvát helyzet elzúllásának okát, melyen csakis személyváltozással lehet segíteni.

Zichyné temetése.

Pécs, szept. 27.

Gróf Zichy Jánosné holttestét ma szerdán 2 óraker szentelik be. A hullát Nagy-Laugra szállítják, ahol örök nyugalomra helyezik. A kormány képviselőjében Náray Szabó Sándor jelenik meg a temetésen.

Felfüggesztett plebánus.

Budapest, szept. 27

(Saját tudósítónktól.) Politikai körökben élénk vita tárgyát képezte tegnap este Richter János képviselő-plebánus esete, akit Párty Sándor szepesi püspök felfüggesztett állásából, mert egy pápai decretum szerint a képviselőség összeférhetetlen az egyházi állással. Párty Sándor szeptember 20-án szólította fel Richter Jánost, hogy mondjon le képviselőségéről és 23-ára adott neki terminust a nyilatkozatra. Richter nem vette komolyan a dolgot és nem nyilatkozott. Erre Párty püspök felfüggesztette. Tegnap este a munkapártban is élénken tárgyalták az ügyet. Ugy beszéltek, hogy Rudnay Alajos képviselőt is felfüggesztették állásából hasonló ok miatt.

Elhunyt aviatikus.

Budapest, szept. 27.

Chaver aviatikus állapota a mai napon rosszra fordult. Délután 4 óraker már aggnizált és 6 óraker meghalt. A halál mindenféle óriási részvétet keltett.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irtá: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

113

Itt végezte ügyleteit, fogadta a sansculot-teok deputációit és megtette mindazon intézkedéseket, melyeket a felkelés központjában tenni kellett. Itt szabad bejárata volt a Wolverine-nek is, és onnan gyakran nehéz szívet tért haza a szellem ama keserűségével, melyet csak azok ismerhetnek igazán, kik érzik, hogy reményük egész épületét homokra építették.

De vigaszt talált a cselekvés izgalmaiban és soha nem örült semminek annyira, mint mikor pártja valamely különös vállalattal bízta meg, melyet annál szívesebben fogadott, minél veszélyesebb volt az.

— Eljöttem önnek köszönetet mondani. — szölt, bejelentés nélkül lépve be Montarbas szobájába, ki papirosok közzé volt temetve, egy rézpisztolyval iróasztalán s egy csésze fekete kávéval könyökénél. — Azt mondják nekem, hogy az eszme öné volt, uram, és k nekem engem, hogy álljak a mozgalom élére. Ez nagy bók, amelyet én igazán méltányolni tudok.

Montarbas felemelte fejét irásából. — Kegyed oly jól ki fogja azt vinni, — mondá gondtalan, bizelgő hangján. És olyan jól fog kinézni a közben. Kegyednek amazonnak kellett volna születnie francia nő helyett.

— En mindkettő vagyok! felelé Leonie büszkén. De francia nő előbb. En hugaim közül néhány százat fogok vezényelni a támadásra. Ki állhat ellen a mi rohamunknak? Arnold, önt kicsinylőleg hallottam nyilatkozni az asszonyok-

ról. De ma ön megmutatta, hogy ismeri a mi igazi értékünket.

Valóban a grófnak az a gondolata támadt, hogy a mozgalom élére a gyöngébb nem egy olyan oszlopát állítsa, mely a katonák aetióját vagy megbénítsa, vagy vérontás esetén a lakosság szenvedélyét még vadabb dühre ébressze.

Nevetett. — En tanácsoltam, hogy magukat előre kell küldeni — mondá Montarbas — mert tudom azt, hogy lehetlen magukat hátul tartani. Es, Leonie, meg vagyok győződve, hogy ezek a kis tréfák jobban mulattatják kegyedet, mint egy bál, vagy hangverseny. Azt mondtam, bizonyos vagyok róla, hogy kegyed vezetni fogja őket és pedig szívesen.

A nő egy sovár tekintetet vetett a magas születésű csinos arcra. Mit nem adott volna, ha egy felhőt fedez föl a térfi homlokán, egy rezgést ajkán, valami legkisebb jelét annak, hogy félti e nő életét, a mi tanusitáná, hogy vonzalommal viseltek iránta. De nem, minden nyugodt, jó kedvű, határozott. Mintha csak egy ebédet rendelt volna, vagy egy virágcsokrot, a sorkatonaság ellen intézett támadás helyett, melyben a nő, ki őt szereti, fogja a rohamot az első sorban elől vezényelni.

— Ön megbízhat bennem, — felelé a Wolverine, némileg reszkető hangon. — Es — és, ha megölnek, Arnold, ön nem fog elfeledni engem? Ugyan bánná e ezt?

— Eh! senkit sem fognak megölni! Azt hiszi-e, hogy veszélyes helyre állítanám kegyedet? Elég idő lesz akkor siránkozni, ha valaki megszébsül.

A Wolverine kénytelen volt beérni ezen vékony vigasszal, Montarbas jellemének szivtelenségében találván mentséget a számára. — Tudom, hogy ön mindig gondtalan, — felelé vigabban, ugy önmagát mint másokat illetőleg. Szeretem, hogy ön bátor, Arnold, de ön bátorságával tulmegy az eszélyesség határán. Mernek fogadni, hogy az ön pisztolya nincs megtöltve s hogy kávécsészeje tele van.

— Megnyerné mind a két fogadást, — szölt nevetve Montarbas. Öszintén megvallva, egészen megfellekedtem a kávéról és egy töltetlen pisztolytól ép ugy megijednek az emberek körültem, mint egy kartácscsal megtöltött tábori ágyutól. Senki nem mer végig nézni szemhunyorítás nélkül egy pisztolycsövön, hacsak azon a végén nem áll, a hol a ravasz van. Mit akar kegyed? Az emberek emberek, félelem által lehet uralkodni fölöttük.

— És a nők nők, — felelé Leonie gyöngéden, — szerelemmel lehet uralkodni fölöttük.

Aztán oda ment hozzá, kezei közé fogta Montarbas fejét s homlokára egy hosszú tapadó csókot nyomott, s eltűnt, mielőtt a gróf egy szót szólhatott volna.

Mikor ujra irásába kezdett, egy köny gördült le arcán. De ez nem az övé volt, ámbár egy pillanatra elszorult szíve attól a gondolatól, hogy ez a nő mint pazarolja el szerelmét méltatlan bálványára, mint elpazarolni fogja életét egy eszme, egy árny, egy képzelet, az általános szabadság csalképeért és Franciaország képtelen ujjaszületéseért.

Bátor szellemét fagyos kételkedés járta át, vajjon saját isteneiben csak parácyival jobban megbízhat-e. Vajjon önzése és ambíciója nem fog-e olyanak bizonyulni, mint Bál és Dagon, kik siketek voltak, ha hozzájuk fohászokdának, mozdulatlanok bálványzók végszüksége esetében.

Három órával később, midőn a torlaszok építését ment megvizsgálni, ki volt oly bátorságtelt, önbizakodott s tisztatejű, mint Montarbas polgár, az egykori francia kúr? Levette kabátját, hogy egy kapát kezeljen s iráfáldozott az utca tisztogatóval, kinek munkáját segíté. Egyet megtanított, hogyan töltse meg pus-káját, egy mást, mikép fedezze testét, mialatt céloz. Jó kedvűn kinevette katonai tudományukat, míg a legnagyobb türelemmel a magáénak főteteményében részesíté őket. Mellvédjük tulajagosan alacsony, árku nem elég mély, a lép csők, melyeken fel és le kellett járni, mikor

lőni s egymást felváltani mennek, keskenyek voltak. Mindezen hibákra figyelmeztette őket s azokat kijavítatá.

— D: már ő aztán csakugyan érri ám a maga mesterségét, — mondák a munkások, csodálkozó szemekkel kísérve mozdulatait. — Ilát biz őt arra nevelték, lássa. Mint magát suszternek, vagy engem mézárónak s Bontemp-skomat kéményseprőnek; ő született arisztokrata volt. Egyebet ezek nem is tanulnak, csak a vivást, de azt alaposan értik. Ez az ő mesterségük.

— Meg a mulatozás.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Budapesti tőzsdetudósítások.**

Budapest, szept. 27.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	858.50
Oszták hitel	—	—	669.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.65
Allamvasut	—	—	760.—
Jelzálogbank	—	—	489.50
Leszámitoló bank	—	—	604.50
Hazai Bank	—	—	310.—
Kereskedelmi részv.	—	—	752.—
Rimamurányi	—	—	698.—
Salgótarjáni	—	—	643.—
Közuti vasut	—	—	768.50
Városi villamos	—	—	409.—
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A gabonátőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre	—	—	10.14
Rozs októberre	—	—	7.35
Zab októberre	—	—	8.23
Tengeri májusra	—	—	5.59

Irányzat: Gyenge.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.**A Nagyváradai Nyilvános államilag segélyezett****Nőipariskolában**

a beiratások Schlauch-tér 10. sz. alatt szeptember hó 1-én kezdődnek.

Az intézet a m. kir. kereskedelmi miniszterium o felügyelete alatt áll.

Minden egyes szakosztálya iparjogosult.**Szakosztályok:**

Fehérműtű szabás, varrás.	o	o
Női ruha szabás, varrás.	o	o
Fehér és színes mühimző.	o	o
Csipeverő, szövő.	o	o
Festő osztály.	o	o
Fabegetés, bársonybevasalás.	o	
Cimbalom oktatás.	o	o

Beiratási díj 2 kor. Tandij egy félévre 50 korona. Havi részletekben is fizethető. Két szegény leány ingyenesen fölvetetik. Bentlakók fölvetetnek.

T. Dudinszky Anna, Budó Jánosné,

intézet tulajdonos okl. kézimunka tanítónő, helyettes igazg.

Intézet helyiség november 1-től Szaniszló-utcán.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselője.

0-0

Tantárlámpák gyári raktára.

0-0

Elektro és gépészmérnöki Iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, izzólámpák kezelését, szénpálcák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat tüdő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX” vizsűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

1800—1910. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járás-bíróságnak 1910. évi VII. 136—2. számú végzésével dr. Papp Károly ügyvéd által képviselt Szántó Alfonz felperes részére alperes ellen 217 kor. 83 fill. követelés és jár erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2101 kor. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Szőlő-hegy Kőrös oldal házában leendő megtartására határidőül 1910. év szeptember hó 28. napján, délután 4 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Nagyvárad, 1910. évi szeptember hó 13-ik napján.

BAKÓ,

kir. bir. végrehajtó.

953

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari-vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben legjobban és legolcsóbban, megtudható

LEOPOLD GYULA

hirdető vállalat betéti társaság-nál

BUDAPEST, VII. k., Erzsébet-körut 41. sz.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretes-séggel és páratlan pontossággal eszközölnek hirdetések és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

256 kitéző naptár kizárólagos bérlete!

Költségvetések és -- Telefon
tervezetek ingyen! 12-06.

Bornyomó zsákok.

Ürmös ágyhoz
való cikkek a
legjutányosabban
o kaphatók. o

Mezey János és Társa cégnél

Szent László-tér.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI” kerthelyiségébe,

hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szál-
lada, vendéglő és kávéház bérleje.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és
bevásárlásánál ügyelni. A világ egy
szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tiszta-
ságában, mosóképeségében, légyságá-
ban és olcsóságában.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felkivjuk a t.
vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak
eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

Rákóczi-ut Bazar épület.

Vidéki megrendelések pontos
és gyors elintézését nyernek.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindeanemű **izzólámpa különlegességek, fénypépes-izzólámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lévőtől 12 lévőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áruk mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárműket és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Baross-utca 60. számú ház földszintjén két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Polgári Takarékpénztárnál, Kossuth-u. 4. sz.

A szépségápolási speciálisták

egyértelműen azzal, hogy szép arcból elnyerésének egyszerű titka: a pórusokat tisztítani és tisztán tartani. Néhány csepp

Corsini-féle Eau de Florence-

ből a mosdó- vagy fürdővizbe keverve, a pórusok felnyílnak, kitisztulnak. Az eredménye tiszta, egészséges arc. Az egészségtelen arcból az eldugult pórusoknak a kellemetlen következménye. Használjon naponta Eau de Florence-t és bevásárlásnál követelje az eredeti címkes Corsinit (címke színe kék-vörös-arany), amely önnek biztosíték ezen toalette viz elsőrangúságáról. Egy szolid üzlet o respektálja a vevő vakaratát. o

Magyarországon mindenütt kapható. Kapható **Vadász Albert** drogériájában, Nagyváradon.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

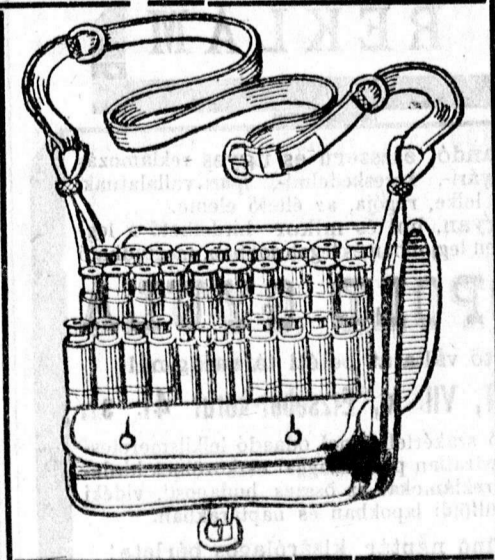
Telefon helyben és vidéken 390.

M. kir. lőpor áruda

Wöllersdorfi vadásztöltények egyedüli elárusító.

Vadászati felszerelések, vadászfegyverek.

Mindennemű és fajta fegyver töltények készen megtöltve nagy választékban.